

➔ **Examenverslag CITO**

Elk jaar publiceert het CITO een applicatie waarin alle resultaten van de centrale examens van alle vakken staan. Met de applicatie kunt u zelf bepalen welke examenresultaten van welk(e) vak(ken) u wilt zien. De applicatie maakt gebruik van Excel en werkt alleen indien u in Excel de macrobeveiliging op laag of op macro's inschakelen zet.

De applicatie vindt u op de website van het CITO:

http://www.cito.nl/onderwijs/voortgezet%20onderwijs/centrale_examens/examenverslagen/resultaten_examen.aspx

Klik bij Downloads op applicatie, daarna op openen (of opslaan), op toevoegen, vink aan havo en/of vwo en vink ten slotte de vakken aan waarvan u de examenresultaten wenst te bekijken.

➔ **Enquête resultaten centraal examen**

Elk jaar wordt er een enquête gehouden onder de scholen die werken met de lesbrieven van Uitgeverij Stoffels. Er wordt steeds gevraagd naar de cijfers voor het Centraal Examen. De cijfers van het schoolexamen zijn met opzet buiten beschouwing gelaten. De uitkomsten van de enquête worden steeds vergeleken met de landelijke cijfers die afkomstig zijn van het Examenverslag van het CITO.

De resultaten van de leerlingen die werken met de lesbrieven van Uitgeverij Stoffels zijn ook dit jaar weer uitstekend. In alle jaren zijn zowel bij havo als vwo de cijfers hoger en is het percentage onvoldoendes lager dan landelijk. De methode doet het beduidend beter dan de gezamenlijke concurrentie.

Opvallend is dat de met de methode behaalde resultaten bij het centraal examen ongeveer hetzelfde zijn bij havo en vwo.

HAVO	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	gewogen gemid.
aantal kandidaten													
- landelijk	1.090	11.366	11.650	11.666	11.883	12.038	11.335	11.864	11.894	14.738	16.244	16.390	
- steekproef Uitgeverij Stoffels ⁽¹⁾	171	773	471	560	457	273	331	376	304	578	433	665	
gemiddeld cijfer													
- landelijk	5,8	6,6	6,5	6,5	6,2	6,1	6,1	6,1	6,3	6,1	6,1	6,1	6,23
- steekproef Uitgeverij Stoffels	6,3	6,8	6,7	6,8	6,6	6,4	6,5	6,4	6,4	6,4	6,6	6,3	6,55
percentage onvoldoendes													
- landelijk	39,0	15,0	16,0	18,0	28,0	27,0	26,0	27,0	23,0	28,0	26,0	27,1	24,2
- steekproef Uitgeverij Stoffels	25,1	9,1	12,7	10,0	13,3	12,1	10,9	13,6	17,1	17,5	13,2	17,3	13,6
VWO	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	gewogen gemid.	
aantal kandidaten													
- landelijk	2.303	7.746	7.581	7.432	7.478	7.056	7.491	7.928	8.539	10.386	10.937		
- steekproef Uitgeverij Stoffels ⁽¹⁾	264	466	475	420	228	248	318	398	392	448	475		
gemiddeld cijfer													
- landelijk	6,1	6,3	6,2	6,2	6,2	6,3	6,1	6,1	6,2	6,1	6,3	6,20	
- steekproef Uitgeverij Stoffels	6,7	6,9	6,6	6,6	6,7	6,8	6,5	6,5	6,5	6,4	6,6	6,61	
percentage onvoldoendes													
- landelijk	31,0	19,0	25,0	26,0	27,0	27,0	29,0	29,0	25,0	28,0	26,2	26,3	
- steekproef Uitgeverij Stoffels	12,5	7,1	14,1	14,3	15,8	10,5	16,7	16,1	13,8	15,8	14,7	13,7	

(1) De enquête werd verstuurd naar de ongeveer 250 scholen die vorig schooljaar werkten met de havo- en/of vwo-lesbrieven van Uitgeverij Stoffels (in het jaar 2000 ging om slechts 16 voorhoedescholen). In de jaren 2001 t/m 2011 reageerden achtereenvolgens 26%, 22%, 22%, 21%, 14%, 10%, 12%, 17%, 13%, 9% en 12% van de scholen die waren aangeschreven.

➔ Toename keuze voor M&O

In de vorige tabel met de examenresultaten is te zien dat het aantal leerlingen dat M&O in het pakket heeft flink is gestegen. In 2007 werd M&O keuzeprofielvak, het effect hiervan wordt op de havo voor het eerst zichtbaar in het aantal leerlingen dat examen doet in 2009. In 2008 werd voor het laatst examen gedaan door de lichte met M&O in de vrije ruimte. Sinds 2008 is het aantal leerlingen met M&O toegenomen met 37,8%. 8 procentpunt hiervan is het gevolg van de groei van het totale aantal leerlingen dat naar de havo gaat (en niet naar het VMBO). De rest is te verklaren uit het feit dat M&O keuzeprofielvak is geworden. De toename is voornamelijk ten koste gegaan van het vak Aardrijkskunde. Het aantal leerlingen met aardrijkskunde had in de periode 2008-2011 eigenlijk moeten groeien met 8% maar is gedaald met 18,2%.

Op het vwo speelt dit keuzeprofielvakeffect een jaar later omdat in 2009 nog de oude lichte examen deed. Het aantal leerlingen met M&O in het pakket nam sinds 2009 toe met 28,7% terwijl het totaal aantal vwo-leerlingen dat examen deed daalde met 1%. Ook op het vwo ging dit vooral ten koste van het vak aardrijkskunde, het aantal leerlingen met aardrijkskunde nam af met 26,4%.

➔ Waardering examen M&O door docenten

Nieuw onderdeel van het examenverslag van het CITO is een enquête naar het oordeel van docenten over de moeilijkheidsgraad van het examen, de lengte van het examen en de aansluiting bij het gegeven onderwijs. De resultaten kunt u vinden op de website van het CITO: http://www.cito.nl/onderwijs/voortgezet%20onderwijs/centrale_examens/examenverslagen/waardering_per_examen.aspx

Het examen M&O havo 2011 werd door 2% te moeilijk, door 30% moeilijk, door 54% niet te moeilijk of niet te makkelijk, door 12% makkelijk en door 1% te makkelijk gevonden. Dit komt wel overeen met een N-term van 1,0 en een percentage onvoldoende van 27,1%. Gemiddeld over de laatste 12 jaar had 24,2% van de leerlingen een onvoldoende. De lengte van het examen werd door 88% als goed ervaren. De inhoudelijke aansluiting op het gegeven onderwijs werd door 72% voldoende tot zeer goed bevonden. 28% van de docenten vond echter dat het examen onvoldoende tot slecht aansloot bij de stof. Het examen kreeg een 6,4 van de docenten.

Het examen M&O vwo 2011 werd door 13% te moeilijk, door 50% moeilijk, door 34% niet te moeilijk of niet te makkelijk, door 3% makkelijk en door 1% te makkelijk gevonden. Een moeilijk examen dus volgens de docenten. De N-term van 1,1 en een percentage onvoldoende van 26,2% zal dus voor veel docenten een verrassing zijn geweest. Gemiddeld over de laatste 11 jaar had 26,3% van de leerlingen een onvoldoende. De lengte van het examen werd door 75% als te lang ervaren. De inhoudelijke aansluiting op het gegeven onderwijs werd door 70% voldoende tot zeer goed bevonden. 30% van de docenten vond echter dat het examen onvoldoende tot slecht aansloot bij de stof. Dit zal er vooral voor gezorgd hebben dat de docenten het examen waardeerden met slechts een 5,9.

Dat ongeveer 1 op de 3 docenten de inhoudelijke aansluiting van het examen op het gegeven onderwijs onvoldoende tot slecht vindt, moet de examenmakers te denken geven.

➔ Beveiligde website voor docenten

Op de beveiligde website zijn de examens van 2011 in pdf- en wordformaat geplaatst.

De volgende overzichten zijn aangepast aan de centrale examens uit 2011:

- gebruikte formules in examens havo en vwo;
- indeling van de examenopgaven naar lesbrief en hoofdstuk;
- indeling van de examenopgaven naar onderwerp;
- puntenverdeling van de examens over de hoofdstukken van de lesbrieven.

De overzichten zijn te vinden onder de knop Divers.

De pdf- en wordbestanden van de toetsbank met meerkeuzevragen (WinToets) zijn opnieuw gemaakt omdat in de oude bestanden enkele bronnen ontbraken. Het gaat om de volgende bestanden:

- hnstotaal.doc en hnstotaal.pdf, deze bestanden bevatten alle 1203 meerkeuzevragen (315 bladzijden) van de havomethode
- vnstotaal.doc en vnstotaal.pdf, deze bestanden bevatten alle 1620 meerkeuzevragen (441 bladzijden) van de vwo-methode

De bestanden vindt u onder de knop WinToets, toetsbank (onder aan de pagina).

➔ **Nieuwe druk Naamloze Vennootschap**

Voor zowel havo als vwo is een nieuwe 5^e druk verschenen van de **Naamloze Vennootschap**, uiteraard zijn niet alleen de lesbrieven maar ook de uitwerkingen aangepast. Deze nieuwe druk was noodzakelijk door de wijzigingen die de CvE heeft aangebracht in de Syllabus Centraal Examen. Vooral de lesbrief voor de havo is flink uitgebreid door de nieuwe eindtermen over o.a. cash- en stockdividend, dividendpercentage, dividendrendement, hefboomwerking en preferent aandelenvermogen. Bij het vwo gaat het vooral om de berekening van de hefboomwerking.

Indien uw leerlingen nog werken met de 4^e druk, vergeet dan niet om de aanvulling op de 4^e druk te behandelen. De aanvulling staat op de beveiligde docentenwebsite onder de knop divers en op de gewone website onder de knop docent, aanvulling:

<http://www.uitgeverijstoffels.nl/docent/docentbegin.htm>

➔ **Nieuwe druk Rekenwonder H/V**

Op dit moment wordt er gewerkt aan een nieuwe 5^e druk van Het Rekenwonder. Dit is nodig omdat Excel 2010 nogal verschilt van Excel 2007. De nieuwe lesbrief zal hoogstwaarschijnlijk in november leverbaar zijn.